

Népszavak

Bácskai Napló
POLITIKAI NAPILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ: KÖNYA LAJOS.

MEGJELENIK	
m. ennap délután vasár- és ünneppnap kivételével.	
Szerkesztőség és kiadóhivatal:	
Szabadka, IV., Rákóczi-út 20.	
Telefonszám 300.	
ELŐFIZETÉSI DIJAK:	
Helyben házhoz hordva	
egész évre	— — — — 32—
fél évre	— — — — 16—
negyed évre	— — — — 8—
Videkre postán küldve	
egész évre	— — — — 32—
fél évre	— — — — 16—
negyed évre	— — — — 8—

Nem kapnak a nők választójogot.

B u d a p e s t, jul. 18. A képviselőház tegnapi ülésén több képviselő felszólalása után a nők választójogáról szóló szakaszt 161 szóval 96 ellenében elvetette. Meskó Zoltán azért nem fogadja el a nők választójogát, mert szerinte ezzel csak a zsidószavazók száma növekednék.

Az ülés végén Thöry igazságügyminiszter kijelenti, hogy a bírók 1800 korona pótlékot kapnak, a jegyzők pedig rendkívüli segélyt, azonkívül, hogy egy részük magasabb fizetési osztályba kerül.

Az offenzíva hatása Párisban

L u g a n o, jul. 18. A Corriere della Serának ezt jelentik Párisból: Hétfőn délután délkeleti irányban több tompa dübörgés hallatszott. A dörrenés ereje akkora volt, aminőt Párisban eddig még nem hallottak. Mindenki rögtön tudta, hogy a németek megkezdték offenzívájukat. Az ég vérvörös volt, mint vihar idején. Az offenzívát a franciák nemzeti ünnepnapján indították meg.

Bonar Law beismeri a németek sikerét.

H á g a, jul. 18. Az angol alsóházban Bonar Law felolvasta a főparancsnokság jelentését az újabb nyugati harcokról. E szerint a németek Rheimstől keletre és nyugatra 70 kilométer széles fronton kezdtek támadást. A németeknek Rheimstől nyugatra sikerült 36 kilométernyi szélességben a francia állásokba betörni. A Maasnál az amerikai csapatok ellenoffenzívát kezdtek.

Váltakozó harcok az olasz fronton.

— Vezérkarunk jelentése. —

Asiagótól délkeletre két angol század ideiglenesen be tudott hatolni árkaikba. Rövid harc után visszavetették őket.

A Brenta völgyében egy járőrvállalkozásból harminc foglyot és két géppuskát szállítottunk be.

Az ellenség veszteségei a legutóbbi harcokban a Solaron rendkívül súlyosnak bizonyultak. Egy keskeny frontszakaszon több mint 500 olasz holttestet számláltak össze.

Albániában a helyzet változatlan.

Nyugaton a foglyok száma 18.000-re növekedett.

— Német hivatalos jelentés. —

A német trónörökös hadserege: A Marne északi partján a támadás első napjának sikereit kibővítettük. Francia ellentámadások elhárítása után a Vandeuiltől északra emelkedő magaslatokig nyomtuk az ellenséget és keresztül küzdöttük magunkat a Rodemat- és König-erdőkön át. Az Andre mindkét oldalán az ellenséget a reimsi hegyvidékre nyomtuk vissza. Montcuil és Pourcy között, Reimstől keletre a helyzet változatlan. Az ellenséges vonalakat erős tűz alatt tartottuk a római uton, valamint Suipe mentén-saját állásainkat megjavítottuk. Messigestől északnyugatra néhány megerősített magaslatot foglaltunk el.

A hadifoglyok száma tizennyolcezerrel már többre emelkedett fel.

A honfoglalók.

Galicia zöldpázsitos virányain buzgón lépkedett egy tavaszi napon Mózes ur, egy piszkos szatyorral a vállán, tobogó tincsel a balántékán s hosszukabátos, görbelépésű fiával az oldalán. Délnyugatnak tartottak s elszántan kapaszkodtak a szoros felé, melyen egykor a legenda szerint Arpád vezér hatolt be a Duna-Tisza országába. Szorgalmasan lépkedtek, annál szorgalmasabban mert messze hátulról egyre zugott az ágyudőrej.

Ahol ágyudőrej volt, ott magyarok álltak, védeni a hazát és védeni Galiciát; Mózes és Smüle azonban úgy gondolkodtak, ha odakünn magyarok vannak, mért ne siessenek ők az ő helyükre? Elértek a Vereczkei-szoroshoz. Az öreg Mózesnek könybelábadt a szeme a boldogságtól. Felvezette Smüle fiát egy magaslatra s onnan lemutatott a mélybe, az alattuk elterülő Kánaán földjére. Mózes a magaslaton a következő ékes beszédet intézte szíve szülőltéhez.

— Smüle! Ezeknek az embereknek, akik itt lent laknak, van egy költőjük, azaz egy emberük, aki elkövette azt az ostobaságot, hogy egész életén át verseket irt; — no, nem mondom, hogy ez ostobaság, ezzel pénzt lehet keresni és be lehet jutni a Petőfi-társaságba, ahol Reb Májer Litvák már bent van; most úgy írja magát, hogy Kis, sőt Kiss József; de akkor még nem volt a versköltés üzlet — és ez a költő azt írta ahhoz a madárhoz, a gólyához, hogy „neked két hazát adott a végzeted, nekünk egy volt, az is elveszett.“ Milyen szimpla ganef beszéd ez! Minek írta ő ezt a verset a gólyához, miért nem irt hozzánk? Nekünk nem is két, de száz hazát adott a végzet; nekik pedig ha csak egy volt, és ha az is elvesz, nű, tehetek én róla?

Tudol Smüle, itt van...

akik napi két-három forintért egész életükben dolgoznak, egyik a gyárban, másik a bányában. Salamonra mondom: nem végezném egy héttig sem azt a munkát, amivel ezek egész életükön át lenyuzzák testüket. Persze elégedetlenek ők is. Smüle, jegyezd meg magadnak, a hol elégedetlenek vannak, ott könnyű üzletet csinálni, ott csak egy kis segítséget kell igérni és mindenki azt hiszi, te vagy a messiás, aki kimentti őket a nyomorból. A Jászi, meg a Buchinger akik már előbb bementek itt mint mi, már megcsinálták ezt: ma órájuk hallgat ez a buta nép és tőlük várja a megváltást abból, amit mi hoztunk a nyakára: a drágaságból, a nyomoruságból, az éhenhalásból. Mily szimplák ezek a gójok! Mi csináljuk a drágaságot, 1000 percenteset, 5000 percenteset, ha kell; és mi csinálunk aszociáldemokráciát és mint munkásvezér kiverekszünk nekik 100 percentes bérmelést, és a boldok még a talpukat is csokolják érte. No, nem nevensz, Smüle?

— Fogsz még látni Smüle szebbet is. Mi csináljuk ennek a népnek a törvényeket is. Ha jól viseled magad, Smüle, lesz belőled tiz év múlva fiskális, husz év múlva képviselő, harminc év múlva miniszter és beiső titkos tanácsos. A király is azt fogja tenni, amit te neki mondasz. A törvényhozást te fogod megdolgozni. Beletűsz a parlamentbe és nagyokat bögsz, hogy jogot a népnek és szüntelenül ordítod, hogy te nagy hazafi vagy és hogy haladás kell és modern eszmék. Csinálsz új választási törvényt, hogy a Smülék kapjanak több szavazatot és a Reginák is bemenjenek a parlamentbe és kibuktassák azt a sok hülyegrófot. Mit keres itt az az Apponyi Albert az ő hosszú szakállával? Az van nekem is. Uj Magyarországot kell csinálni, Smüle, demokratikus, haladó, zsidó Magyarországot; csak

is légy ott, Smüle! Ugy adjon neked Jehova hosszú életet, hogy legalább is államtitkár légy! Akármelyik minisztériumban, az mindegy. Öt év alatt csupa unsere Leutkeket fogsz beültetni minden-hová vasuthoz, iskolákhoz, hivatalokba, minden-hová. A mi nagyon méltányos is. Mert hiszen jól mondta a multkor a Neumann Franci a parlamentben az újságíró-karzatton: Magyarországon csak mi vagyunk kultüremberek. Hát aki nem kultürember, az ne akarjon ur lenni az országban.

Szerafim Blanka.

Az ellátatlanok lisztje.

A közlelmezési miniszter távirati intézkedése.

(Saját tudósításunk.) Már több ízben irtunk arról, hogy folyó hó 16 tól Szabadkán mintegy 30 000 ember maradt liszt nélkül. A polgármester sürgönyileg fordult a közlelmezési miniszterhez, az ellátatlanok liszt-szükségletének a fedezésére szükséges lisztmennyiség kiutalása végett.

Ma érkezett le a közlelmezési minisztériumtól a polgármesterhez egy rendelet, amely végül ezeket az ellátatlanokat fenyegető liszt-szükségletet elhárítja. A távirat szövegét az alábbiakban közöljük:

Mint hogy — jelentés szerint — az ellátatlanok gabonaszükségletüket nem prémimumos gabonából ezidőszert még nem fedezhetik, prémimumos gabona eladását pedig nem engedélyezhetem, az összes ellátatlanok augusztus 15-ig liszt-szükségletének fedezésére kiutalás útján fogunk gondoskodni. Erre a célra a Haditermény 114500 számú rendeletben megállapított havi kontingensen felül fogja címenek rendelkezésére bocsátani és pedig most azonnal lehetőleg a házi készletekből 4 vaggont, a többi szükséghez képest successive a Haditermény az én további kiutalásom alapján fogja leszállítani. Kettős ellátás elkerülése végett, a rendelet kézhezvételétől kezdve beszerzési utalványok a törvényhatóságok területén csak augusztus 15-től szeptember 30-ig terjedő szükségletre állíthatók ki, a mai kiállított utalvány birtokosának csak akkor szolgáltathat ki, ha az utalványt bemutatja és arra a hatóság rávezeti, hogy augusztus 15-ig lisztrel hatóság útján lesz ellátva, a bizományos csak augusztus 15-től szeptember 30-ig terjedő időre járó mennyiséget szolgáltat-hatja ki.

Az összes hatóságokat prémimumos gabona átvételéről és kiosztásáról, valamint katonai érdekből fontos, gyors beszállításának a megállításáról szigorúan eltiltom. A közlelmezési miniszter helyett Demian államtitkár.

— Tombolaverseny Palicson. Tegnap este folyt le a harmadik tombolaverseny Palicson a Vigadóban. Ezek a jól sikerült tomboleaszték nagy közönséget vonzanak ki. Ez alkalommal az értékes nyereménytárgyat, egy ezüsttel áttört takarót, Lehrer Henrikné nyerte meg.

A zsidók házasodnak, a keresztények váreznek.

— Mit mutat a belső és a külső front? —

A Pesti Hírlap, a zsidó sajtó e vezető orgánuma öntudatlanul fényesen igazolja Prohászka Ottokár megfélebbezhetetlen igazságot, — hogy a keresztény nép a haretóren küzd, vérzik és a zsidó itthon vígan él, gyarapodik az alatt. A „Hősök halála” című rovat keresztény hősök neveit közli hosszú sorban, de a „Házasság” című rovatban hosszú sor zsidók szerepelnek.

A Piave áldozataiért könnypatatok omlanak és fekete gyászfátyolok felhői usznak a megtört szívek után. Ugyanakkor a Pesti Hírlap is bemutatja a maga frontját a házassági hírek rovatában. Csupán egyik szombati és vasárnap-i számban 60 házassági hír szól zsidó házasságokról.

Az Új Nemzedék egy másik, de a miénkhez hasonló lisztát közöl, melyben adja a hősi halált halt magyaroknak ugyancsak a Pesti Hírlapba beérkezett névsorát, s arra azt jegyzi meg:

Igy sorakoztak csak ebben a pár kikapott újságszámban egymással szemben a hősi halál áldozatai, akik az enyészettel mentek enyévőre, a boldog házasságok és eljegyzések hősei, akik kart karba öltve mennek most neki egy új diadalmas életnek. Az egyik rovat a nemzet életfájának fiatal lehulló virágát, földeli el, a másik, a termékenység és megújulás himnuszát énekli a háboru vér és tüztengere mögött.

Valamikor Ausztriának szélemes mondással szemére hányták, hogy tartományait házasságokkal szerzi, míg más nemzetek hadakoznak. Ugyanez áll most némi módosítással a zsidóságra: Judea nőszülködik és gazdagodik, még mások háboruszkodnak.

Ezeknek a tényeknek a megállapítása azonban nem csökkenti az aránylag kevés számú harevonalban küzdő zsidó hősök iránti megbecsülésünket.

A feminizmus diadala.

Nőkalauzok a Máv. szolgálatában.

Egyik szentesi újság az alábbi érdekes hírdetést közölte:

„A szegedi üzletvezetőség elhatározta, hogy a 4311—4308 sz. vonatokkal Szentestől Szolnokig és vissza jegyvizsgálóként nőket utaztat. Nőknek jegyvizsgálóként való alkalmazása a következő kellek szolgálnak irányadóul: — Csakis feddhetlen előéletű, 18 évnél nem fiatalabb, szellemileg és testileg is vasuti szolgálatra alkalmas, 4 középiskolát végzett nők alkalmazhatók — Övegyek vagy ezek leánygyermekai felvétel nélkül előnyben részesülnek. Jelentkezni lehet a szentesi állomásfőnöknél,

ahol kiképzés, javadalmas és egyéb tudnivalókra vonatkozólag bővebb felvilágosítást nyernek.

Ez a hirdetés beharangozója annak, hogy rövidesen már az államvasutak fővonalain is találunk kalauzokkal, de amilyen megfigyeléseink az egyéb közlekedési eszközökön alkalmazott kalauzokról vannak nem nagyon tapsolunk a nők újabb térfoglalásának. Minden egyébtől eltekintve, a vasutak óriási személyforgalma, a hosszú utazásokkal járó fáradalmak, még a férfikalauzok flukumát is kemény próbára teszi, nemhogy ezt a nők kibírják.

És végül még figyelmébe ajánljuk a Máv. ujtóinak, hogy a nők a hivatalban is nagyon idegesek, hát még ha utaznak!

A segédszolgálatos önkéntesek és a liszti étkezdék

— Sóvár pillantások az olesó- és jó konyha felé. —

(Saját tudósításunk.) A 86 osoknál és a többi szabadkai ezredknél is, irodai szolgálatra van beosztva mintegy 50—60 önkéntes. Ezek természetesen mind tanult, intelligens emberek, akik valami testihibá felváltán lettek segédszolgálatosok és így a saját hibájukon kívül fekvő okból nem lehetnek tiszték. A tisztii rang elnyerése ugyanis, bizonyos idejű frontszolgálatához van kötve.

Ezeknek az önkénteseknek nagy része ugynevezett uriszegevény, kik a hosszú háboru folyamán fizikailag és anyagilag is tönkre mennek.

Az is természetes ugy-e, hogy ezeknek a többé kevésbé beteg embereknek; jó táplálkozás volna szükséges, hogy fontos és nehéz munkájukat elvégezzék, hivatásukat betöltsék.

Mégis ezidő szerint ugy van, hogy az önkéntesek nem kosztolhatnak a tisztii étkezdében; vagy a tisztii étkezdékből és miután a „komisz” kosztot különösen a gyomor-bajosok enni nem tudják, az élelmezési pénzt kénytelenek ki venni. Ez a napi 5 korona, amit így kapnak, oly csekély összeg, hogy ebből bizony megint nem

enének. Mi történik mostan?

A tehetősebbek, a hadseregszállítók fiai, a papák terhére könnyen megusszák a drágaságot, de azok az uriszegevények, akik a legszükösebben is napi 20 koronát kell költeniök élelemre, mitől fedezhetik ezt?

Sokan értéktárgyaikat, civil ruháikat adják el, hogy napi kiadásait fedezzék és emellett természetesen otthon lévő családjuk, kik jórészt hadiszegevényből élnek, szintén nélkülöznek. Ezeknek az intelligens és elcsigázott, de képzettségük folytán a tisztii ranghoz méltó embereknek — a helyzetén valahogy segíteni kellene!

Szerintünk az volna a legjobb és legegyszerűbb megoldás, hogy ezek az önkéntesek — a tisztii ellátási díj befizetése ellenében — a tisztii étkezdében étkezhessenek. De hogyha ez — bizonyos magasabb katonai szempontból — nem volna megengedhető, akkor ugy lehetne megoldani a kérdést, hogy részükre külön helyiség álljon rendelkezésre.

Reméljük, hogy a szabadkai katonai parancsnokság oda fog hatni, hogy ez a humanus és méltányos terv megvalósuljon.

Szabadka legújabb művésznője.

A Délvidék olvasói bizonyára szeretettel olvassák ezt a hírlapot, mely a bájos kis művésznőről, Marczinka Vicáról szól, aki most kapta kezéhez oklevelét, mely Thália papnői közé sorolja őt.

Már többször volt alkalmunk a kis Vicáról — mindenki így nevezte őt — írni. Temperamentuma igazi művész vér, melynek klasszikus táncában adja legszebb tanujelét. Még mindenki emlékeztetik arra a bájos jelenégre, mely a tavalyi katonanapkor a közönséget az elragadtatásig elbűvölte. Most oklevelével tért vissza közibénk, hogy 3—4 hónapi üdülés után bohém hanyagsággal, demüvészi érzéssel fogadja el a sok szerződési ajánlat közül az egyiket.

A publikum, amely őt estéről-estére látni fogja, sok gyönyörnek nézhet előbe. Ha egykor Szabadka kulturvárossá fejlődik, még mi is élvezhetjük majd ihletelti játékát.

Miért drága a barack?

Sok helyen a disznókkal etetik.

(Saját tudósításunk.) Az ideai baracktermésre Szabadkán sem lehet panasz, mert a fagykár ellenére nagyon szépen fizetett. És ez alkalommal a szó szoros értelmében fizetett, mert olyan drágán ácsulták, mint a indiai banán lett volna. De nemcsak akkor árulták drágán, mikor újdonságszámba ment, hanem még ma is, mikor hírek vannak arról, hogy az egész Bácskában, de különösen Baja környékén olyan bőseges barack termés van, amilyenre a legöregebb emberek is alig emlékeznek. Sok helyen már nem képesek a barackot értékesíteni, hanem a fáról lehullott gyümölcsöt a disznókkal etetik föl.

Hogy ez a gazdaságilag és a háboruban a közlelmezés szempontjából is oly fontos gyümölcs így elpredalódik, ennek oka részint az, hogy a szigorú és az egész Bácskát kipumpoló rekvirálások miatt; a disznók részére alig maradt valami élelem.

De oka az is, hogy a pálinkafőző üstököt elrekvirálták és a pálinkafőzést is annyira megszigorították, hogy erre a célra sem tudják felhasználni a nyári hőségben most már rohamosan érő és romló gyümölcsöt.

Ezek megmagyarázható és érthető tények. De ki tud feleletet adni arra: miért oly drága mégis a közfogyasztás céljára piacra hozott barack? Hiszen annyi van, hogy roskadoz a fa alatta és a disznókkal etetik. Mi, a méltányos és türelmes fogyasztók elismerjük azt, hogy a barack sem lehet olesó, mikor az elődsi uzsorásfaj mindent megdágított, de azt a lelketlen, kizsákmányoló uzsorát mit a barackkal és gyümölcselel üznek. — meg kell, hogy bélyegezzük. De az ármximáló hatóságokat sem dicsérjük meg ez alkalommal.

Ime, világos példa: hogy sok esetben nem a hiány az oka a drágaságnak, hanem az emberekben kifejlődött és kifejesztett pénz — mondhatnók — rablási vágy.

API HIREK.

Kitűtetés Stern Károly osztályu számvivő altiszt a 6. nyéd gyalogezredben az ellen-előtt teljesített különösen kötelességű szolgálatai elismerésül koronás ezüst érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján.

Holdy Juci Palicson. A szabadkai közönség kedvelt szép hán-énekese nője a szombat esti háziestélyen egy pár szép beszámolóval fogja meglepni a közönséget. Ez alkalommal színterül egy japán mesejáték, mely főszerepeit Milecz Elza tanár-könyv Lajos tanár és szerző játsszák. Partnereik még Jay József és Magyar Domokos, többi az iglói színtársulat tagja. Ekelni fognak Ferder Frici a görbi színház baritonistája és a Lajos tenorista. Hiesl János-Győző Géza költeményét színterül. A zongoraszámit követő színterül katonahistóriára szintén fel-nyújtjuk egy szabadkai, mint a palicsi közönség figyelmét. A jelek 2 koronáért válthatók Palicson. A jövedelem egy része a kulturház alapja javára lesz for-va.

Ráner Ödön találmánya. Mint esülünk Ráner Ödön, szabadkai v. üzletvezető egy újfajta kály- talált föl, amely a mostani yháktól abban különbözik, hogy minő szénnel, a legrosszabbal fűthető s alig egy tizedrészét veszti el annak a fűtőanyag- nyelvet, amelyet az eddigi kályhák színterültek. — A találmány lé-ge egy újfajta kályhacső szer- et, amely nem engedi ki azo- a gázokat, amelyek melege- t. Az újfajta kályha első isai most készülnek a villamos üntődjében. Az eddigi kísérle- és próbák azt igazolják, hogy Ráner Ödön találmánya gyaker- ag is beválk s új korszakot t a háztartásokban. Ráner n szerénységét mutatja, hogy találmányáról eddig senki sem t, annak híre most pattan ki, r a gondolat már erősen a valósulás stádiumában van.

Egy érdekes kinevezés. Tu- sünk szerint Szabadkán még volt arra eset, hogy valakit egényből egyenesen zászlóssa zenek ki. Most ez is meg- nt, mert — mint értesülünk tsey István 86-os önkéntes gost, buzgó szolgálatai elisma- zászlóssá nevezték ki.

Elfogott ruhatolvaj. Kauten s bajai ruhatisztítótól na- mennyiségű festésre áta- kelmét és ruhát elloptak. A t holmi egyrészét megtalál- tettesnél, akit a bajai rend- letartóztatott.

Még egy gazdasági szövetke- Ertesülésünk szerint a várme- gazdasági egyesület erköcsi ztatásával és fenhatósága alatt megyei Gazdasági Szövetke- m alatt még egy szövetkezet t. A szövetkezet céljai nagy- ugyanazok, mint a gazdák előbb megalakult szövetke-

Kinevezések a zombori pénz- gazgatóságnál. A pénzügy- er Eöri Endre és Csermátony r zombori pénzügyi titkáro- pénzügyi tanácsosokká nevez-

A palicsi pásztorórák alkonya

(Saját tudósításunk.) A palicsi női-fürdő főbejáratának az ajtójára egy várt és a közérköles szem- pontjából igen üdvös pontokat tar- talmozó plakátot függesztettek ki, amely a következő főbb tiltó ren- delkezőseket tartalmazza:

Minden körülmények között tilos a két móló között való fürdő- zés és tartózkodás. Tilos továbbá a női fürdő közelében mindenféle esolnak felvonulás és kirándulás.

A rendelkezés ellen vétőket a legsúlyosabban fogják megbüntetni.

Hogy erre az időszérii és hely- envaló rendelkezésre mennyire szükség volt, azt tölösleges vitat- ni, mert állandó volt a panasz a palicsi fürdőélet elfajult jelensé- geire.

A két móló között már meg- szokott látvány volt a Hérod és Leánder-féle idill, amely sokszor már hangos megbótráncokzásra adott alkalmat. A két különböző nemű lények összezsúrtak — és akár a halak — pajzán és szeméremértő hubicolásokat rendeztek. (Allítólag a pénzes „köser“ és a pénztelen „treffi“ halak képviselői is össze- vegyültek.)

De még ennél is elítélendőbb és megrovandóbb botrányokat esi-

náltak az ugynevezett szenvedé- lyes esolnakázók, akik bizonyos offenzív hajlamoktól vezetve, esol- nakaikkal állandóan és feltűnően a női fürdőt ostromolták. Tegnap este fél 7 óra körül a női fürdő töfelőli bejáratánál a következő esolnakok voltak láthatók: Az egyik esolnakban egy hadnagy ült diszgyenruhában, de a nők dícséretére kettő közülök, mikor odaért, elkapta a esolnakot és élénk tere-fere kezdődött. Egy má- sik esolnakban két férfi ült és azok ketten szintén egy nővel fog- lalkoztak. Egy harmadik esolnak volt az igazi kép. Ebben egy szó- nadragos férfi ült és általános meg- lepetésre egy szintén uszórúhás hölgy mászott fel a esolnakjába és így ezetek Palics vizéin.

Végül egy negyedik tipikus „par- nevű“ alak abban lelte gyönyörű- ségét, hogy a női fürdő előtt fel és le ladikázott, sőt néha a hatás teljességéért a fürdőző nők közzé furakodott esolnakjával.

Ezeket a már türelmetlen és el- fajult jelenségeket éppen ideje volt kiirtani. Akiknek ez nem tetszik, menjenek Siófokra! Ott más emberek és más erkölcsök dominálnak.

Nagy tűz Magyarokán. Magyarokánról nagy tüzet je- lentenek. Az összes székük lángban állnak s eddig 100 vagon gabona esett áldozatul a tűznek. Mentésre gondolni sem lehetett. Még nincs megállapítva, hogy a tüzet mi okozta.

Atlétikai mérkőzés a Szurmay- alap javára. A szabadkai sport egyesületek a nyár folyamán Szabadaán, esetleg Palics-fürdőn or- zágos atlétikai versent fognak rendezni, amelyen Magyarország legjobb atlétái és versenyzői fog- nak részt venni. A versenyt a katonasággal együttesen tervezik. A sport ünnepegy jövedelmét a Szurmay-alap javára fordítják és a verseny sikere érdekében Szur- may honvédelmi minisztert is meghívják míg a verseny véd- nökségét Tiry Géza vezérőrnagy, szabadka állomásparancsnokának és dr. Balogh Ernő főispánnak ajánlották fel. A kitűnő ötletért dícséret illeti a szabadkai sport egyesületek vezetőit, mert a hu- mánus cél mellett városunkat is elsőrangú sportesemény színterévé teszik.

Tojástilalom vendéglők és kávéházakban. A nagy tojás- hányra való tekintettel a közélet- mezési miniszter a legközelebbi

napokban szabályozni fogja a to- jásfogyasztást és ezen rendelet szerinti vendéglőkben és kávéhá- zokban kivéve a vacsorázási idő- szakot, nem szabad tojás' ételeket kiszolgáltatni.

Hogyan lehet kitekerni a magyar nyelv szokást? Képezde, bölesöde, fogda stb. mind kitűnően képzett szavak, már mint a ma- gyar nyelv vadhajtsái. A „Ma- gyar Kereskedők Lapja“ egyik számában, a hirdetések rovatában olvastuk: Vadas Jakab minta „dió- törődéje“ című hirdetést. A ma- gyar nyelv ilyen kitekerője ellen eikelne egy kis „agyonütöde“.

Vaskeresztes népfelkelő mun- kások. Az ellenség előtt teljesített különösen kötelességű szolgálatai elismerésül a vas érdemke- resztet a vitézségi érem szalagján kapták: Irányi Jakab, Hauswirth Jakab, Holik Mihály, Mucenski András, Slifko Antal, Jánossy János, Piry György, Stricki Antal, Pinterics Péter, Pavkov Rada, Acanski Lázár népf. kötelezettség alatt álló munkások a 6. nép- felkelő parancsnokság nyilvántar- tásában.

Berky Lili kabaréja Palicson. Az az őszinte meleg siker, mely Berky Liliék fényes műsoru mű- vésztésit tegnap és tegnapelőtt a Korzó-Moziban kísérte, visszatér pénteken este Palicson. Berky Lili és társasága pénteken este a pa- licsi vígadó nagytermében jótékony- célu kabaret rendez nagyszerű szá- mokkal. Jegyek a palicsi tőzsdé- ben válthatók. A kabaré után vil- lamos menet lesz Szabadkára. — Helyárak 10, 9, 6 korona.

Liba- és malackorzó a sza- badkai utcákon. (Panaszos levél.) A szabadkai utcák tisztátalanságá- ról már sok szó esett becses lap- jukban, ennél fogva bátorodom kérni közérdeket szolgáló levelem közlését. Ez alkalommal nem kívánok „borsot törni“ a városi hatóság orra alá, az utcák, már a közgyűlésen is letárgyalt köz-

egészséget fertőző állapotáról, ha- nem a szabadkai utcák állapotvilá- gát vonultatom fel egy kis oku- lásra, de legfőbbképpen egy jó- akaratu intézkedés kikönyörgése céljából. A kutyákat hagyjuk, azok gazdátlanok, azokat nem fog- ják. (Majd talán, ha a nagy me- legben megv sznek, a maguk jó- szántából kifutnak ebből a város- ból.) De az ellen talán mégis in- tézkedni kellene, hogy a libák és a disznók az utcákról, mint köz- legelőkről bevonassanak. Mert az amugy is piszkos utcákat ezek a gágogó, rőfögő jószágok mahol- nap ellepik. A járdákat bepiszkol- ják, felturják és a szabad csator- náknban meghőmpörödött disznók a falak házára is rányomják — a szabadkai utcák reklámképét. Eze- kívül ledörzsölik, lerágják a fák hóját, tehát — az esztétikai szem- pontoktól eltekintve — köz- és magánvagyon rongálnak. — Erre pedig talán még a szabadkai ható- ság is ismer paragrafust. De in- tézkedést is kérünk, mert a pa- ragrafus magában még nem elég. — Tisztelettel: Vörösmarthy-utcai lakosok.

Dr. Reisz Elek gyermekorvos, az állami gyermekmenhely igaz- gató főorvosa, lakik VII. kör, Bathány-utca 18. sz. I. em. (A munkásbiztosító pénztár épületé- ben.) Rendel: délután 2—4 ig.

86-os hadialbum. A es. és kir. 86 ik gyalogezred parancsnok- sága elhatározta a háziezred há- borus történetének megírását. A „86-os hadialbum“ tökéletességé- nek érdekében az album szerkesz- tősége kéri mindenazokat, akik az ezred dícső küzdelmeiben részt- vettek és akiknek családtagjai el- estek, eltűntek, vagy fogságba ju- tottak, az ezred történetében leen- dő megörökítés végett küldjék be a birtokukban levő fényképeket, naplókat, esetleges jegyzeteket, rajzokat a „86-os hadialbum“ szer- kesztőségének Szabadkára.

Szerkesztő: **BERKES MÁRK.**
Nyomatott a Kiadótanácsnál, Szabadka, Antalfi Nyomda és Irodalmi Vállalat mint szövetkezet könyvnyomdájában Szabadkán, Rakóc-utca 20. sz. sz.

KORZÓ-MOZI

műsora.

Szerdán—csütörtökön

Magyar film újdonság
Gábor Andor híres színdarabja

Cyklamen

Dráma 4 felvonásban
Főszereplő:
Berky Lili és Várkonyi Mihály

Az anyósom válni akar
pompás vígjáték 3 felvonás.
Főszereplő: Anna Müller Linke

Előadások: d. u. 6. este 1/2 9 kor,
vasár, és ünnepnap 1/2 3, 4, 6, 1/2 9

Kávéházakban kérje a „Délvidék“-et.

LIFKA-MOZI

Szerda csütörtök-péntek

Fern Andra

ünnepelel moziestillag elmaradt esolnászép újdonsága

Lemondás

4 felvonásban

Kezdeté 1/2 6 és 1/2 9 órakor.

Mozgófényképszínház.

Korzó-Mozi műsora:

Szerda—csütörtök: Magyar film újdonság. Gábor Andor híres szindarabja. Főszerepben: **Berky Lily és Várkonyi Mihály: Ciklomen.** Dráma 4 felv. **Az anyósom válni akar.** Pompás vígjáték 3 felv. főszereplő: **Anna Müller Lincke.**

Péntek—szombat—vasárnap: **Harry Piel** izgalmas, nagyszerű filmje: **Az union klub titka** Detektív dráma 4 felvonásban. **Tisztító tűz** megkapó drámái életkép 3 felv.

Viszketegséget, sőt, rüh

a leggyorsabban elmulasztja a Dr. F. L. SCH-féle eredeti törv. védett

„Skaboform kenőcs“

Nincs szaga. Nem piszkít. Mindig eredeti pecsétetes dr. Flesch-féle kérjük. Probatégely 3 korona, nagy tégely 5 K., családi adag 12 korona Szabadka és vidéke részére főraktár:

DECSY GYULA

„Szent Terézia“ városi gyógyszerár 1. kör Deák-utca. (Kiskápolna mellett.)

Vételel a SKABOFORM védjegyre ügyeljünk!

Egy teljesen jókarban levő zongora eladó: **Kuluncsics Magdolna IV., kör Nap-utca 257.**

Veszünk a legmasabb áron HASZNÁLT TANRÖNYVERET

regényeket, régi ujságpapirt kilóra. Amíg raktáron van Vergé-papirból készült cigarettahüvely 2-ös és 3-as 7 kor. ezrenként

Családi és tábori levelezésre 100 papir és 100 boríték 5 kor. Palosi és szabadkai képes levelezőlapok darabja 10 fillér.

Művészlapok 10 fill.-től. 20 fill. igen nagy választék, viszontelárusítók részére papírok, írószerek kaphatók.

Lipsitz és Lampel

könyv-, írószer- és papirkereskedése Szabadka, Rudics-utca. Telefon 604 sz.

Kihordó kocsis

jó fizetéssel azonnal felvétetik

„Johanna“ szikvizgyárba

Szegedi-út 38.

„Ferravin“ vasas chinabor.

Erősítő szer gyengékedőknek, vérszegényeknek és lábadozóknak Etvágyat gerjesztő ideget erősítő s vért javító gyógyszer. Szám-alan orvosi ajánlás.

Szabadkán Kapható. **Deesy Jenő** úr gyógyszerárában. Jelenlegi ára fél literes palaekontént 10 K. — A „Ferravin“ névre tessék ügyelni.

A világlási rendelet

határozatait a fényhatás oszlokkonése nélkül csakis

Tungsram félwattos lámpákkal

lehet betartani.

Használjon 25, 40, 60 watt fogyasztású

Tungsram-lámpákat.

Ujságkihordó leány felvétetik a

Délvidék kiadóhivatalában.

Jókarban levő 7-20 m. hosszú, 2 m. széles 2-50 m. magas **kukoricagóré ELADÓ.** Bővebb felvilágosítást ad a Szabadkai osztály-mérnökiség, Lichtnekert-ház.

Ujság árusító

emberek, asszonyok, lányok, fiúk

havi fizetéssel, vagy magas %-al azonnal felvétetik

nek a

DÉLVIDÉK

kiadóhivatalában.

Egészséges szoptatósda-dát keresek. Jelentkezni lehet Dr. Murányi Károlynál, Damjanich-u. 69. (Dr. Prokesch Géza-ház.)

Ajánlok azonnali szállításra kerek

fehérhusu étkezési

ez évi termésű

tarlórépamagot

folyó árban. Csomagolás önköltségen az árral együtt utánvételeztetik.

Kiss Lajos

Pu-Zobnaticza u. p. Topolya

Elsőrendű Gyertyámosi salét-lommentes

tégla

azonnal kapható

Bánó és Bröder cégnél Szabadka

Jó minőségű építési homok eladó. Bővebb felvilágosítást ad a Szabadkai osztály-mérnökiség. Lichtnekert-ház.

Dugókat

ujakat és használtakat legmagasabb árban veszek. Pezsgődugókért 1 K. 10 fillért fizetek.

GUTH BUDAPEST. Gróf Zichy-Jer 6 u. 36

fogak és fog-sorok.

Vaidói amerikai

Különlegességek fogászati munkákban, aranyból és platinából, valamint arany- és platinafogak, koronák és hidak, ugyazintén szájpadlás nélküli fogak. Fogtuzás teljesen érés-telentive és fogtömések (plombálások.)

Schäffer Géza vizsgázott fogtechnikus. Szabadka, Kossuth-u., Prokesch-ház. Telefon 56.

MENETREN

Budapestről érk. délután	1:00
éjjel	8:01
	12:24
	4:12
Budapestre ind. délelőtt	10:15*
délután	1:55
éjjel	11:53
	4:47
Zomborból érk. délelőtt	10:02*
éjjel	10:11
Zomborra ind. éjjel	8:14*
	5:23
Ujvidékről érk. délelőtt	7:46
délután	1:21
éjjel	10:58
Ujvidékre ind. délután	1:44
éjjel	9:26*
	4:26
Szegedről érk. délután	12:42
éjjel	8:06
Szegedre ind. délután	1:30
éjjel	12:06
Cservenka—Gombosról érk.	éjjel 3:57
Cservendka—Gombosra ind.	éjjel 4:42
Zentáról érk.	1:05
Zentára ind.	4:33
Bajáról érk. délelőtt	9:02
éjjel	9:26
Bajára ind.	7:00
	5:05
Bácsalmásról érk. délelőtt	7:45

A *-gal jelzettek gyorsvonatok. Az éjjei idő: este 6 tól reggel 6 óráig.

Ruhafestés

kitűnő gyártmány 60—70 fill. eladásra 100 levél vételnél 22 korona 1000 levél 24 korona, 1000 levél vételnél 22 korona per levél. Cipőkrem, olajjégő pohár, szalmiáksó, mosószert, szilárd legolcsóbb napi árban kapható

Krausz Ferenc

Budapest, VII. Rózsa-u.

Harisnyá

javította „Rózsa“ varrott fejű Páronként 2-40 K. Törvényesen Minden párhoz kell egy régi harisnyaszár. A harisnya fejét levágni nem szabad. Bármilyen más fejelést és színt elfogadunk. Gyűjtés Pázmány-utca 34. sz.

Munkáslányok magas fizetéssel felvétetik

a Johanna szikvizgyárba

A legújabb egyházmegyei nyomtatványok postafordultával a

Szent Antal nyomdában

szerezhetők be